

- Har feminismen gått för långt och hur kan cirkulär ekonomi bli det nya normala?

Organisationsutveckling på Fogelstad och besök på Julita. 14-15 september 2024

Speciellt inbjudna var Fria Gröna Kvinnors styrelse, revisorer, valberedning och nyckelkvinnor.

Gröna Kvinnor organisera kvinnor till makt och inflytande för jämställd- och hållbar utveckling.

Till de pedagogiska samtalen rekommenderades alla att läsa en bok skriven av Catharina och Erik Olsson "Den Mjuka staten. Feminiseringen av samhället och dess konsekvenser." Boken har blivit omskriven i flera tidningar och dessa artiklar kopierades upp inför samtalen.

Vi träffades på Julita i strålande höstväder, plockade rikligt med äpplen, kunskapens frukt och lärde lite om platsens själ. Från medeltida kloster på 1100-talet, syns på bilden, genom omvälvande påverkan av Gustav Vasas brutala ekonomiska konfiskation av katolska kyrkor på 1500-talet. Kyrksilvret använde Vasa som betalning för sina militära dumheter, vilket fick till följd att Sverige blev lutheranskt. De krigiska kungarna behövde trotjänare vilka adlades. Adeln gavs gods och fick privilegier som kunde gå i arv. Under en period på 1600-talet bodde drottning Kristina på Julita gods som då också omfattade Fogelstad. På andra halvan av 1600-talet ärvde två döttrar godset och avyttrade då Fogelstad som eget Säteri.

Dagens magnifika park och trädgård anlades på 1700-talet i en tid av längtan efter bildning, struktur och en nyfikenhet på andra länders växter. Frukträd, buskar örter, blommor och grönsaker organiserades biologiskt strikt. En längtan efter litterär kunskap kan skönjas i huvudbyggnadens svällande bibliotek. I dag är trädgården lokalt känd för sina olika äppelsorter, fantastiska pioner och ett brett sortiment av rabarber.

Efter många olika turer med olika ägare donerades Godset 1941 till Nordiska museet. Fria Gröna Kvinnors sammanfattande kommentar under intagande av en lokalt producerad lunch på Julita är att Nordiska museet inte förstår att rätt förvalta den guldsfatt som vilar på denna fantastiska och historiskt helt magiska plats.

Vid Fogelstad gavs vi en personlig introduktion till Fogelstadskvinnorna, Elisabeth Tamm, Ada Nilsson, Honorine Hermelin, Kerstin Hesselgren och Elin Wägner. Deras pedagogiska målsättning med att på Lilla Ulvfåsa bygga upp en Medborgarskola för arbetande kvinnor blev verklighet 1921, samma år kvinnor fick rösträtt. Målet var att ge kvinnor mod och redskap att delta i samhällsbygget. Utbildningen byggde på samtal, dialog och lyssnade utifrån en handens, hjärtats och hjärnans pedagogik. Medborgarskolan var partioberoende vilket ansågs vara en styrka.

Citat från en av deltagarna ” När jag kom till Fogelstad var jag ingenting. När jag cyklade hem därifrån hade jag blivit människa.”

Att bygga nätverk var Fogelstadskvinnornas specialitet och en framgångsfaktor. Både deras målsättning att stärka mod till aktivt deltagande i samhällsbygget som nätverksbyggande appellerade på oss närvarande gröna kvinnor, vi noterade helt framt att vi också tillsammans har väldigt stora nätverk och är bra på att peppa varandra. .

Fria Gröna Kvinnors formulerade mål med föreningen - att ge kvinnor makt och inflytande - har svårt att bli verklighet utan att ha mod och redskap. Fogelstadskvinnornas pedagogik, att kunskap går genom handen till hjärtat och hjärnan är förvillande lika den waldorfpedagogik som utvecklades under samma tidsperiod. Den grundades på tanke, känsla och vilja och den första skolan inrättades för arbetarnas barn på Waldorf Astorias Cigaretfabrik 1919 utanför Berlin, skolan var öppen för både flickor och pojkar. Det var den österrikiske teosofen och antroposofen Rudolf Steiner som ansågs stå för en ny pedagogik till barns inlärning.

Vår gemensamma helgs pedagogiska upplägg var inspirerat av Honorine Hermelin som menade att om kvinnor vill lösa ett samhällsproblem sätter de sig tillsammans att gnugga sina tankar och kommer inte ut förrän problemet är löst.

Efter den delikata middagen från Skilleby använde var och en tio minuter, utan att bli avbruten, att lyfta fram en sak i boken som berörde mer än andra. Dagen efter ägnades förmiddag åt samtal i grupper om tre med kommentarer och funderingar. Eftermiddagen ägnades åt att tillsammans fundera över strategier som tar avstamp i bokens retorik men där vi utvecklar en kommunikation som leder vidare till ansvar och där cirkulär ekonomi som begrepp kan bli ett redskap.

Utifrån egen personlig utveckling i gemenskapens samtal om boken skrev vi ner ett kort stycke var, vilka här presenteras.

Vivianne Gunnarssons text för Gröna Kvinnors sammanställning inför medlemsmöte om Den mjuka staten.

Författarna hävdar att då kvinnor blir i majoritet i styrningen av en stat eller skolan eller andra offentliga organisationer kommer kvinnliga värderingar att dominera. Värderingar beror av genetik och historisk utveckling samt kultur och inlärd beteenden. När samhället blir mer feminint blir det mer likriktat, känslösamt och ostrukturerat och går därmed mot sin undergång

hävdar författarna. De manliga värderingarna däremot driver mot uppbyggnad utveckling och prestationer som leder till en samhällsutveckling med ett stabilt samhälle. Jag är kritisk till mycket i boken och framför allt den här tesen. Det är snarast männens aggressivitet och konfliktbeteende som lett till samhällets undergång och att kvinnor sedan fått sopa ihop resterna till en tid av fred och stabilitet. Så är fallet med Drottning Margareta som klokt regerade Kalmarunionen, likaså drottning Kristina som fick hantera sin fars förstörda stormakt. Det finns fler exempel i historien på enastående prestationer men också på kvinnorna i den svenska allmogen som under århundraden upprätthöll landets försörjning samtidigt som deras män krigade. Det finns verkligen inga bevis för att kvinnors styrning skulle leda till kaos och upplösning tvärt om.

Märta-Lena Bergstedts reflektioner kring boken "Den Mjuka staten. Feminiseringen av samhället och dess konsekvenser."

Redan rubriken talar för att det har blivit ett problem att det skett en feminisering av vårt land enligt författarna. Så mycket glädjande då att Stiftelsen AllBright och dess VD Amanda Lundeteg nu går ut med att 40 % av styrelsemedlemmarna i de 120 största börsnoterade företagen i Sverige nu är kvinnor. Man anser därmed att man har uppnått jämställdhet. Man har också konstaterat att fler kvinnor i styrelser ökar lönsamheten och att mer hänsyn tas till miljö.

Ett av de påståenden som författarna lägger fram är den *könsdemografiska paradoxen* eller *jämställdhetsparadoxen*. Den innebär att i de länder som är ekonomiskt välmående och egalitära tenderar könsskillnaderna vara större. I min grupp kom vi fram till att det kunde bero på att kvinnor inte behöver likna männen och ta efter deras beteenden inom arbetslivet. Vi sa också att kvinnor vågar stå upp för de kvinnliga värdena. Det går dock inte att påstå utan att utveckla vad de kvinnliga värdena består av. Vad innebär det till exempel att vara mjuk?

Mjuk kan innebära att vara diplomatisk, kunna lyssna på argument, vara inkännande, vara demokratisk.

Hård som motsats innebär då att vara auktoritär, peka med hela handen, vara en ensam ledare osv.

Kvinnor är enligt förf. mindre aggressiva än män. Det vet vi ju redan men det kan gott ses som en kvinnlig positiv värdering. Kvinnor är också mindre hierarkiskt inriktade än män. Också det en positiv värdering. Medan män ofta värderar makt och prestation, vill kvinnor värna om andra människor, även människor de inte känner.

Att observera är påståendet att både kvinnor och män får mer feminina värderingar med åren och efter 45 års ålder finns inga skillnader i det avseendet. Hoppfullt anser jag.

Gunilla Larssons tankar kring "Den mjuka staten"

Att kvinnor har tagit plats i skolan med en "feminin kultur" är enligt författarna orsaken till skolans problem att pojkarna ligger efter flickorna i resultat. Pojkarna ska vara uttråkade av att inte få utlopp för sitt risktagande, sin aggressivitet och en "hård" maskulin kultur.

Snarare är det så att det är brist på kvinnliga värderingar och en befintlig stark "machokultur" bland pojkarna, där kunskap och pluggande inte har

något värde, men däremot våldsamma TV-spel, spelande hela nätterna och bland vissa även kriminalitet. Det gör att de får dåliga resultat.

Flickorna däremot uppskattar kunskap och studier, som ses som alltför mjuka värden bland pojkar, samt också med den feminina hjälpsamheten, systemskap, kan flickor nå långt i skolan.

På samma sätt är orsaken till gängkriminalitet inte en "feminin kultur", utan den totala bristen på en sådan. Pojkarna har vuxit upp i auktoritära, patriarkala familjer med maskulina värderingar och ofta kvinnor som blir illa behandlade. Det som bär upp gängkriminaliteten är maskulina värderingar, en "machokultur", en hård värld utan like med våld, aggressivitet, hierarkier, premierande av maskulina värden, total avsaknad på empati, i en värld där endast våld ger respekt och status i gruppen. De har aldrig varit i närheten av "feminina" värderingar. Sådana i kombination med nya ideal och "mjuka" förebilder behövs istället för att bryta det destruktiva mönstret.

Boken ska också innehålla påståenden om att när kvinnor får makt, går samhällena under. Det visste redan den heliga Birgitta att det var tvärtom "där världen har förötts av manlighet, kan den räddas av moderlighet".

Drottning Margaretas långa fredsperiod, Bodicca, drottning Kristina, Elisabeth, Katarina den stora med flera visar att kvinnor styr upp samhällena. Under Kristinas tid rustades vägnätet så att det gick att ta sig fram med tvåaxlade vagnar. Gästgiverier anlades varannan mil där resande kunde få mat, husrum och utvilade hästar enligt ett turordningssystem bland bönderna.

Män förstör men kvinnorna bygger upp samhällena. I en värld där maskulina värderingar styr alltför mycket och krig rasar, måste den feminina principen komma fram och styra istället.

Eva Hallström hälsar att vi behöver mer av kvinnligt och jämlikt styre i de olika frågorna på alla nivåer i samhället och i världen.

Maria Björke och Birgitta Karstensson kommer in med synpunkter senare.

Ewa Larsson recenserar boken med att säga att den är en gåva därför att vi nu får vi veta hur olika kvinno- och miljö fientliga grupperingar i samhället tänker och hur de drar sina slutsatser för att driva på en samhällsutveckling som de vill ha. - Boken är det värsta sammelsurium jag läst på länge -. De kan inte förklara de modeller de använder och ger sig ut för att tala om staten när det mest är lärare och poliser de kritiserar. Samtidigt använder de verkliga händelser som exempel på att de står för någon form av sanning när de drar sina slutsatser. I slutkapitlet får vi reda på att män gillar att gå till ett jobb medan kvinnor vill stanna hemma och jobba, fast det kallas inte jobb utan att ta hand om.

Jösses vilket svammel. Intressant dock att de så tydligt skrivit boken för att agitera och att de väljer retorik utifrån vad de vill med sin påverkan. Politiskt speglar boken en farlig utveckling, en gigantisk backlash i tänkande. En väg tillbaka till Aristoteles strategier för att slänga ut kvinnor från universiteten utifrån filosofiska resonemang om att kvinnor står närmare naturen och livet och saknar därför förmåga till vetenskapligt tänkande och bör därför hållas borta från beslut. Tänker att pågående samhällsutveckling visar på raka motsatsen!

Annika Lauren hälsade: Från mitt snuviga läge vill jag skicka en hälsning till er som har möjlighet att vara på Fogelstad denna ljuvliga septemberdag. Vi skulle ju diskutera boken och ta fram något motiv ur den för diskussion. Jag väljer en övergripande kritik och så sidan 209 om Eva Moberg som gjorde mig så vred. **Om boken "Den mjuka staten"**

En grundläggande brist i den här boken tycker jag är att den grundar sig på forskning kring skillnader mellan hela populationen män respektive kvinnor. Alla män blir inte chefer, eller lärare, eller politiker, eller statstjänstemän.

Alla kvinnor blir inte heller chefer, lärare, politiker, statstjänstemän. Men slutsatserna i boken dras som om samhället formas utifrån de egenskaper och uppfattningar som hela populationen står för. Detta är ju makt- och inflytandefrågor och där vet vi ju, dels att många människor inte är intresserade av att delta i ett samhällsliv utanför deras egen personliga sfär, och dels att även om alla ville det så har vi inte former för det i vårt samhälle, med representativ demokrati. Författarna tar alltså forskningsresultat som avser alla och tillämpar dem på vissa grupper. Detta vill jag höra med er om någon mer tycker att det är ett intellektuellt felslut. Läs gärna sidan 209 om Eva Moberg. Där kommer det ovan sagda tydligt fram, hälsar Annika.

Framöver: Som ni kan läsa i våra texter vill vi fortsätta samtal, nyckelkvinnorna i Norrbotten kommer starta upp en studiecirkel om boken, ni vet minst tre personer som träffas minst tre ggr om minst 3 ggr 40 min. Vi hoppas att fler läser, kanske kollar upp artiklar som kritiserar författarna. Vi kom inte vidare i tankar kring hur bokens synsätt kan användas för omställning till cirkulär ekonomi. Men utifrån Tidöpartiernas skattepolitik, att gynna välbeställda män som förväntas konsumera och öka tillväxt i samhället, finns anledning till oro. Det är just den gruppen som agerar mest klimatskadligt. Styrelsen kommer att under hösten föreslå ett medlemsmöte om boken på zoom.

Bilden visa Fogelstadkvinnornas nätverk,

det vore roligt om någon konstnärlig grön kvinna kunde ge förslag till hur Fria Gröna Kvinnors skulle kunna gestalta sitt nätverk.

2024-09-26 Ewa Larsson

www.gronakvinnor.se Gilla oss på Facebook